

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА СТАНІСЛАВОВИЧА ГАЛЕЦЬКОГО

(До 80-річчя від дня народження)

21 червня 2015 р. виповнилося 80 років від дня народження завідувача відділом геології корисних копалин Інституту геологічних наук (ІГН) НАН України, доктора геолого-мінералогічних наук, професора, академіка Української екологічної академії наук, академіка Академії гірничих наук України та Академії природничих наук Росії, лауреата державних премій СРСР і України, почесного розвідника надр СРСР і України, першовідкривача унікального Пержанського родовища берилію на Волині Леоніда Станіславовича Галецького.

Народився ювіляр в сім'ї інженера-лісівника в м. Житомир на Україні. У 1953 р. закінчив Київський геологорозвідувальний технікум за спеціальністю «Геологія і розвідка родовищ корисних копалин», а в 1960 р. – Всесоюзний заочний політехнічний інститут за тією ж спеціальністю. У 1968 р. Л.С. Галецький закінчив заочну аспірантуру в Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «Геохімія». Того ж року він захистив дисертацію і отримав диплом кандидата наук.

Одночасно молодий вчений швидко просувався по службі. З 1953 по 1968 р. він пройшов шлях від техника-геолога до головного геолога Житомирської геологічної експедиції тресту «Київгеологія». У 1968-1980 рр. був керівником Центральної геохімічної партії, а пізніше – металогенічної партії Міністерства геології УРСР. З 1980 по 1987 р. – головний геолог Міністерства геології УРСР. У 1987-1997 рр. – директор великого геологічного підприємства «Геопрогноз» Держкомгеології України. З 1997 р. і до теперішнього часу – завідувач відділу геології корисних копалин ІГН НАН України.

У 1985 р. Л.С. Галецький отримав диплом доктора геолого-мінералогічних наук за спеціальністю «Металогенія», а в 1991 р. – удостоєний звання «професор».

Ім'я Леоніда Станіславовича в країні і за кордоном стало відомим після фундаментальних досліджень геології і металогенії України, відкриття Пержанського родовища, вивчення мінерально-ресурсної бази України. У 1998 р. американський Бібліографічний інститут визнав Леоніда Станіславовича Галецького Людиною року і включив його біографічні дані в Міжнародний довідник видатних людей планети.

Громка слава першовідкривача Пержанського родовища припала на молоді роки дослідника. Використовуючи знання та досвід, їм разом з колегами (С.І. Гурвич і В.П. Луньком) на Волині було відкрито велике Пержанське родовище берилію. За генетичним типом, запасами, якістю сировини до теперішнього часу воно єдине в світі і належить до «геологічних ексклюзивів». Отриманий від його розробки прибуток може протягом 200 років «прогодувати» всіх жителів великого в Україні Волинського регіону.

60-літня науково-виробнича діяльність Л.С. Галецького пов'язана з комплексними дослідженнями геології і металогенії України. Особливу увагу вчений приділяє вивченню і реалізації мінеральних ресурсів країни. Їм були розроблені теоретичні та методологічні основи металогенічного аналізу докембрію, виділені вперше у світовій

геологічній практиці нові типи рідкіснометалевих рудних формацій та виявлено їх великі родовища в межах Українського щита (УЩ). Вчений був керівником програм і основним автором численних комплектів геологічних, металогенічних і прогнозних карт всієї території України.

У 1985-1995 рр. Л.С. Галецький – науковий керівник комплексної міжвідомчої програми «Прогноз», в результаті реалізації якої було проведено генеральне узагальнення та аналіз величезної геологічної, геофізичної, геохімічної і металогенічної інформації по всій території країни. Україна – дуже привабливий об'єкт для подібних комплексних досліджень. Тут зосереджені різні докембрійські (УЩ) і молоді альпійські (Крим, Карпати) структури, формування яких відбувалося протягом понад 4,5 млрд років. Рудоносні структури виникли тут у тектонічно активних ділянках – у передгірських прогинах, рифтових і шовних зонах, розломно-блокових структурах, у зонах субдукції і в інших динамічно активних системах, де формувалися термоградієнтні флюїдопотоки. Ці дослідження показали, що Україна має потужну мінерально-сировинну базу і відноситься до найбільш мінерально-ресурсних країн світу.

Під керівництвом Л.С. Галецького в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. видано унікальне геологічне видання – Атлас «Геологія і корисні копалини України», який отримав визнання як в Україні, так і за кордоном. Зокрема, його англійська версія видана в 2007 р. видавництвом Університету Торонто, Канада і спрямована в усі країни світу. Канадський експерт, академік Меріт у своїй рецензії відмітив, що Атлас «...є дивовижним досягненням академічної майстерності». На засіданні Президії НАН України постановою № 139 зазначено «...теоретичне і практичне значення даної роботи як універсального носія геологічної спадщини, енциклопедичного навчального посібника та основи для входження у світову геоінформаційну систему».

У 2004 р. вчений завершив цикл робіт по темі «Стратегія розвитку мінеральних ресурсів України», за результатами яких були підготовлені та направлені до Кабінету Міністрів, Верховної Ради та інших зацікавлених відомств України рекомендації щодо підви-

щення ефективності використання мінеральних ресурсів країни в сучасних економічних умовах.

В останні роки під науковим керівництвом Л.С. Галецького були виконані фундаментальні та прикладні роботи з оцінки та реалізації мінерально-ресурсного потенціалу території України в сучасних економічних умовах. Результати цих досліджень та відповідні рекомендації були представлені зацікавленим організаціям: Мінпромполітики, Мінприроди, Держгеолслужбі, РНБОУ, гірничорудним компаніям – Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча, Кримський титан, Рудресурс та ін. Прийнято відповідні рішення та отримані довідки про впровадження представлених рекомендацій.

У 1985-2007 рр. Л.С. Галецький був науковим керівником міжнародної програми «Геологічний розвиток і мінерагенія Східно-Європейської платформи». По даний проблемі опубліковані численні наукові статті та складений відповідний звіт. Спільно з Геологічною службою Норвегії науковцем реалізовано міжнародний проект «Геологія суходолу і морських територій Північної Європи» (2008).

В останні роки вчений розвиває нові наукові напрями: розробка багатофакторних моделей розвитку земної кори, виділення нової планетарної геодинамічної системи мезазон активізації «Геотранс», визначення умов рудоконцентрацій. За його думкою, планетарні мезазони активізації (рифтові системи, зони субдукції та орогенні пояси, що асоціюються з ними, шовні міжблокові зони, області і зони тектономагматичної активізації, зони глибинних розломів і вулканічні пояси) є довгоживучими генераторами рудної мінералізації. Саме з ними пов'язано різноманітне продуктивне зруденіння, а їх вивчення відкриває нові перспективи для пошуків в їх межах нових родовищ корисних копалин.

У рамках програми «Геотранс» для території України виділені також нові типи рудоносних структур – міжблокові шовні зони (Оріхово-Павлоградська, Інгулецько-Криворізько-Крупетська, Ядлівсько-Голованівсько-Трахтемирівська та ін.) і трансблокові зони активізації. Міжблокові шовні зони є найбільшими структурно-геологічними гра-

ницями мегаблоків України. У них локалізовані гігантські родовища залізних руд, урану, скандію, графіту та ін.

Вчений очолює також системні дослідження з комплексної програми «Металогенія України». Працює над впровадженням нових високих технологій, інноваційних проєктів, досить часто у рамках плідного міжнародного співробітництва. У 2011 р. ним виконана наукова тема «Вивчення перспектив розвитку і використання мінерально-сировинної бази глин і каолінів», у 2012 р. – «Визначення та геолого-економічне обґрунтування пріоритетних родовищ рідкісних металів і рідкісноземельних елементів Українського щита для їх першочергового освоєння» і «Металогенія України». В даний час проводяться роботи за темами «Металогенія і прогнозна оцінка титану України» (2012-2016) та «Основні рудоносні структури території України» (2013-2016).

Професор Л.С. Галецький має заслужений авторитет і популярність серед геологів України та за кордоном. Він є учасником численних всесоюзних, республіканських і світових форумів, зокрема міжнародних геологічних конгресів у Москві (1984), Вашингтоні (1989), Кіото (1992), Пекіні (1996). Нагороджений Золотим дипломом і медаллю XXVII Міжнародного геологічного конгресу (1984). У 2007 р. Міжнародна Дирекція Експертів та експертиз США присвоїла йому звання «Міжнародного Експерта в галузі геології і мінеральних ресурсів».

Леонід Станіславович – яскравий зірець надзвичайно плідного вченого. Він – автор 450 наукових праць, серед яких 10 монографій. Науковець також є основним автором 51 геологічного звіту, семи методичних посібників, 12 цільових та комплексних програм геологічних досліджень. Він член вченої ради та член спецради ІГН НАН України та член спецради Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вчений входить до редколегій «Геологічного журналу», журналі «Тектоніка і стратиграфія» та «Геолог України».

Л.С. Галецький – активний педагог і талановитий вчений, наділений блискучими організаторськими здібностями. Працюючи на різних посадах у Міністерстві геології України, керував численними колективами високопрофесійних геологів. Під його науковим керівництвом підготовлено сім докторів, 17 кандидатів геолого-мінералогічних наук. Тривалий час професор Галецький читав лекції студентам Київського національного університету імені Тараса Шевченка з тектоніки і металогенії. У 2009-2011 рр. був головою Державної екзаменаційної комісії на геологічному факультеті цього університету.

Роботи Л.С. Галецького відзначені високими нагородами. Він є лауреатом Державних премій УРСР (1973) і СРСР (1979). Має дипломи: «Почесний розвідник надр СРСР» (1980), «Почесний розвідник надр України» (1995), «Першовідкривач родовища СРСР» (1980). Його нагороджено орденами і медалями УРСР та СРСР, зокрема орденом «Знак Пошани» (1966), орденом «Козацький Хрест» (2004), орденом «За трудові досягнення IV ступеня» (2007). Він шанований Золотою відзнакою Співки геологів України (2001).

Своє 80-річчя вчений зустрічає у розквіті творчих сил, переповнений новими науковими ідеями і широкомасштабними науковими планами. Він не збирається спочивати на досягнутому, а розвиває найважливіший в геологічній науці металогенічний напрям і проводить дослідження, спрямовані на розкриття рудоносного потенціалу України. Незважаючи на високий професіоналізм, академічні та інші звання, Леонід Станіславович залишається доступною, скромною, чуйною і чудовою Людиною, готовою завжди прийти на допомогу колегам і близьким. Життєве кредо Вченого і Людини: «Любов, краса і доброта врятують світ; віддавати краще, ніж брати; бути в злагоді з собою».

*Редакційна колегія
«Геологічного журналу»*